

Miljö- och hälsoskyddskontoret

Bekämpningsmedel

2008:1

**Tillsyn av bekämpningsmedel 2008
- ett samverkansprojekt med
Kemikalieinspektionen**

NORRKÖPING
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET

→ www.norrkoping.se

Inventeringen är utförd av Miljö- och hälsoskyddskontoret, Norrköpings kommun. Ansvariga för denna rapport är Tora Strandberg och Elisabeth Tiensuu. Vid frågor om innehållet kontakta Miljö- och hälsoskyddskontoret, tfn 011-15 15 55 eller e-post miljokontoret@norrkoping.se.

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen (KemI) påbörjade under hösten 2007 ett tillsynsprojekt tillsammans med ca 90 kommuner i Sverige. Projektet, *Tillsyn av bekämpningsmedel 2008*, syftade till att inspektera bekämpningsmedel i detaljhandeln.

I Norrköping har sex miljö- och hälsoskyddsinspektörer arbetat med projektet. Tolv försäljningsställen valdes ut till projektet. Urvalet gjordes från de branscher där inspektörerna ansåg att flest bekämpningsmedel når allmänheten.

Totalt kontrollerades nästan 400 olika produkter på de tolv tillsynsbesöken. Omkring 180 av produkterna var av någon anledning undantagna från de regler som gäller för kemiska bekämpningsmedel och klassades därmed inte som bekämpningsmedel. Av de resterande produkterna var de allra flesta bekämpningsmedel som hade ett godkännande från KemI och som var tydligt märkta med ett registreringsnummer. Dessa produkter, ungefär 170 stycken, har rapporterats utan anmärkning till KemI.

Slutligen kvarstod ungefär 40 produkter för vilka någon brist uppmärksammats i tillsynen. De vanligaste bristerna var att produktnamnet på förpackningen inte överensstämde med KemI:s uppgifter på godkänt handelsnamn för produkten eller att registreringsnumret inte var tydligt utmärkt.

Nationellt sett har projektet lett till en ökad tillsyn på bekämpningsmedel. Det kommer efterhand också leda till en ökad kunskap om reglerna för märkning och försäljning av bekämpningsmedel bland återförsäljare, tillverkare, importörer och tillsynsmyndigheter.

Innehållsförteckning

Inledning	2
Vad är ett bekämpningsmedel?	2
Projektets upplägg i korthet	3
Metod	3
Resultat och uppföljning	5
Produkter med brister	6
Åtalsanmälan och miljöstraffavgift	7
Vidare utredning	8
Slutsatser	9
Bilagor	10

Inledning

Kemikalieinspektionen (KemI) påbörjade under hösten 2007 ett tillsynsprojekt tillsammans med ca 90 kommuner i Sverige. Projektet, *Tillsyn av bekämpningsmedel 2008*, syftade till att inspektera bekämpningsmedel i detaljhandeln.

Det finns flera anledningar till att projektet fokuserade på bekämpningsmedel. För det första finns det många otillåtna bekämpningsmedel ute till försäljning i handeln. För det andra är kunskapsnivån beträffande dessa produkter överlag väldigt låg hos återförsäljare och butiksinnehavare, vilket i sin tur leder till ännu fler otillåtna medel i omlopp. Dessutom är det ofta en allvarlig risk förknippad med bekämpningsmedel, eftersom det handlar om produkter som vanligtvis sprids direkt i miljön, används inomhus eller på huden.

Genom att arbeta i ett så kallat samverkansprojekt kan KemI, med hjälp av de involverade kommunerna, nå en stor del av Sverige och få in många värdefulla tips från de olika kommunerna. Tillsynen ger med andra ord ett brett nationellt genomslag bland såväl tillverkare, importörer som återförsäljare. Tillsynen syftar till att rensa ut eller komma till rätta med otillåtna medel och samtidigt att höja kunskapsnivån hos dem som säljer bekämpningsmedel.

Vad är ett bekämpningsmedel?

Bekämpningsmedel definieras i 14 kap. miljöbalken som rör kemiska produkter och biotekniska organismer. I 2 § står det att ett kemiskt bekämpningsmedel är en....

...kemisk produkt som syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Det är alltså avsikten med produkten som avgör om det är ett bekämpningsmedel. Det är därför viktigt att granska hur produkten marknadsförs, inte bara vad den innehåller. Om produkten liknar ett känt bekämpningsmedel (exempelvis genom sitt innehåll), klassas det också som ett bekämpningsmedel.

Bild 1. Exempel på en produkt som marknadsförs som avskräckande.

Bekämpningsmedel delas vidare upp i två huvudgrupper, växtskyddsmedel och biocider. Definitionen av växtskyddsmedel säger att det är medel som skyddar växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Biocider är övriga bekämpningsmedel som inte faller under kategorin ovan.

Alla bekämpningsmedel ska vara godkända och i Sverige är det KemI som godkänner de produkter som får saluföras som bekämpningsmedel. Alla godkända produkter ska vara tydligt märkta med ett fyrsiffrigt registreringsnummer. Oftast står registreringsnumret med svart text på orange botten.

Bild 2. Exempel på hur registreringsnumret kan se ut på ett godkänt bekämpningsmedel.

Projektets upplägg i korthet

I mars 2008 höll KemI ett inledande möte för alla involverade kommuner. Under mötet klargjordes ramarna för projektet och KemI presenterade även det gemensamma vägledande materialet och checklistor. Därefter påbörjade respektive kommun sitt tillsynsarbete. Hur Miljö- och hälsoskyddskontoret i Norrköping har gått tillväga beskrivs närmare under rubriken *Metod*.

I slutet av augusti 2008 rapporterades resultaten från alla kommuner in till KemI. De brister som uppmärksammats vid tillsynen ska åtgärdas och respektive kommun hanterar de brister där återförsäljaren är ansvarig.

För att följa upp och åtgärda de brister som finns tidigare i kedjan, kommer KemI i nästa steg gå vidare med inspektion av tillverkare och svenska importörer. Målsättningen är att KemI ska vara klar med sina inspektioner och kunna presentera en slutrapport för projektet under våren 2009.

Metod

I Norrköping har sex miljö- och hälsoskyddsinspektörer arbetat med projektet. Arbetet började i maj med att en skrivelse om projektet skickades ut (se bilaga 1) till ca 80 försäljningsställen där försäljning av bekämpningsmedel kan förekomma. Efter utskicket kom telefonsamtal in till Miljö- och hälsoskyddskontoret från en del butiker och veterinärstationer som framförde att de inte säljer bekämpningsmedel.

Av de försäljningsställen som återstod valdes tolv stycken ut till projektet. Urvalet gjordes från de branscher där inspektörerna ansåg att flest bekämpningsmedel når allmänheten. Inspektörerna valde ut försäljningsställen från branscherna trädgårdsbutik/blomsterhandel, stormarknad, byggvaruhus, zoobutiker och apotek. Följande försäljningsställen valdes ut:

- Apoteket Hägern,
- Avantia Fritid,
- Bauhaus,
- Billbäcks Plantskola,
- Blomsterlandet,
- Citygross,
- Coop Forum,
- Granngården AB,
- Hunden & Katten,
- K-Rauta,
- Plantagen,
- Ö&B Överskottsbolaget.

Därefter tog respektive inspektör kontakt med de försäljningsställen som skulle inspekteras för att bestämma en tid för besök. Vid besöket tog inspektören först kontakt med ansvarig (till exempel butikschef) för att sedan påbörja inspektionen. Vid inspektionen användes checklistor framtagna av KemI (se bilaga 2). För varje bekämpningsmedel antecknades registreringsnummer, produktens handelsnamn, om bekämpningsmedlet var ett växtskyddsmedel eller en biocid, om produkten importerats, om det är en svensk leverantör samt kontaktuppgifter för svensk leverantör.

Inspektörerna fotograferade de produkter som misstänktes vara otillåtna bekämpningsmedel, d.v.s. de som marknadsfördes som bekämpningsmedel men saknade registreringsnummer, samt andra produkter som på något annat sätt var felaktiga. Inspektionen av varje försäljningsställe tog mellan en och fyra timmar.

Efter inspektionen kontrollerades produkterna mot bekämpningsmedelsregistret som finns på KemI:s hemsida (se vidare <http://apps.kemi.se/bkmregoff/>). Detta innebär att varje produkts registreringsnummer skrevs in för att få fram fakta om produkten, till exempel om produkten fortfarande är godkänd för försäljning samt vilket eller vilka handelsnamn produkten är godkänd för.

Därefter sammanställdes tillsynsresultatet, som skickades till KemI. Rapporteringen innefattade både godkända produkter och de produkter som inspektörerna misstänkte var bekämpningsmedel men saknade registreringsnummer, de produkter vars godkännande hade gått ut samt produkter där märkningen hade andra brister.

Resultat och uppföljning

Totalt kontrollerades nästan 400 olika produkter på de tolv tillsynsbesöken. Många av produkterna återfanns på flera av de försäljningsställen som besöktes.

Omkring 180 av produkterna var av någon anledning undantagna från de regler som gäller för kemiska bekämpningsmedel (se bilaga 3). De klassades därmed inte som bekämpningsmedel. Den vanligaste orsaken till att en produkt är undantagen beror på att den är fysikaliskt verkande. Kortfattat kan det beskrivas som att produkten eller medlet påverkar exempelvis skadeinsekten utifrån, istället för att till exempel påverka dess andningsorgan. Ett klassiskt exempel på en fysikaliskt verkande produkt är flugspiralen med klister. En annan stor produktgrupp som anses vara fysikaliskt verkande är de växtskyddsmedel som innehåller såpa, mineralolja eller liknande.

Bild 3. Exempel på en produkt som är fysikaliskt verkande.

Av de resterande produkterna var de allra flesta bekämpningsmedel som hade ett godkännande från KemI och som var tydligt märkta med ett registreringsnummer. Dessa produkter, ungefär 170 stycken, har rapporterats utan anmärkning till KemI.

Slutligen kvarstod ungefär 40 produkter för vilka någon brist uppmärksammats i tillsynen.

	Antal produkter
Ej klassade som bekämpningsmedel	ca 180
Godkända bekämpningsmedel	ca 170
Ej anmälda produktnamn	22
Ej märkta med registreringsnummer	4
Ej svensk text på förpackning	1
Produkter utan godkännande	1
Otillåtna produkter	2
För vidare utredning	8
Totalt antal kontrollerade produkter	ca 400

Tabell 1. Översikt över resultatet av de kontrollerade produkterna.

Produkter med brister

Ett tjugotal produkter var märkta med ett produktnamn på förpackningen som inte överensstämde med KemI:s uppgifter på godkänt handelsnamn. Alla produktnamn måste nämligen anmälas till KemI, även om den verksamma substansen är densamma. KemI kommer under hösten att kontakta tillverkaren eller den svenska importören av dessa produkter så att bristen åtgärdas.

Alla godkända produkter ska vara tydligt märkta med sitt registreringsnummer. Fyra av de undersökta medlen saknade märkning med registreringsnumret och KemI kommer att kontakta tillverkaren angående detta. En anledning till att en tillverkare eller importör har otydlig märkning på sina produkter kan vara att de inte vill skylta med att produkten klassas som ett bekämpningsmedel. Till exempel kan hästägare känna ett visst motstånd mot att köpa ett medel för sin häst om det är märkt som bekämpningsmedel, även om han eller hon efterfrågar just den effekt som produkten ger.

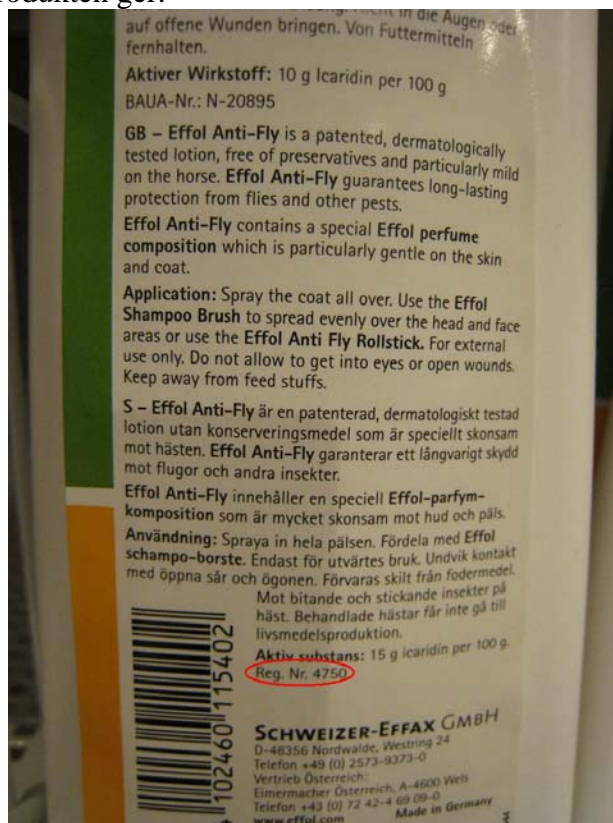

Bild 4. Exempel på produkt med otydligt registreringsnummer.

På förpackningen ska det, förutom registreringsnumret, bland annat framgå vilket det verksamma ämnet i produkten är och eventuella risk- eller skyddsfraser. Allt detta ska stå på svenska. Ett bekämpningsmedel mot sniglar hade bara engelsk text på sin förpackning, men kompletterades med en svensk översättning på ett lössblad vid sidan om. Detta är inte tillräckligt och KemI kommer att diskutera fram en bättre lösning med importören.

Alla ovan nämnda brister gällde produkter som hade ett godkännande från KemI. Åtgärderna som behöver vidtas kommuniceras därför från KemI till respektive tillverkare eller svensk importör. Miljö- och hälsoskydds-kontoret i Norrköping kommer också att kontakta alla försäljningsställen och genom ett informationsbrev (se bilaga 4) generellt klargöra dessa brister, trots att de inte faller under återförsäljarens ansvar.

Återförsäljaren har däremot ansvar över att se till att inga otillåtna produkter finns till försäljning i hans eller hennes butik. Finns otillåtna medel kan denna försummelse leda till åtalsanmälan eller miljöstraffavgift.

Åtalsanmälan och miljöstraffavgift

I de fall där otillåtna produkter, det vill säga de som saknade ett godkännande, hittades vid tillsynsbesöket blev återförsäljaren tillsagd att plocka bort dem från hyllorna så att en fortsatt försäljning stoppades. Detta gällde totalt fyra olika produkter.

Nästa steg blir antingen en åtalsanmälan av försäljningsstället eller beslut om miljöstraffavgift. Åtalsanmälan sker när en produkt som ingen ansökt om godkännande för finns till försäljning i butik. Det är möjligt att produkten kan bli godkänd utan problem, men så länge godkännandet saknas är det en otillåten produkt och får inte finnas till försäljning.

Under tillsynsbesöken i samband med detta projekt upptäcktes en produkt som tydligt marknadsfördes som ett bekämpningsmedel, trots att produkten saknade godkännande. De försäljningsställen som hade detta medel till försäljning har därför åtalsanmälats. Tillverkaren kommer också att kontaktas så att bristen kan åtgärdas.

Miljöstraffavgift utfärdas om ett bekämpningsmedel som inte längre är godkänt fortfarande saluhålls eller överläts av en butik. Ett godkännande kan upphöra på initiativ av såväl KemI som den som innehar godkännandet. En sammanställning av beslut om saluförbud och användningsförbud för bekämpningsmedel finns i bilaga 3 Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel. Denna sammanställning går att läsa via KemI:s hemsida (se vidare http://apps.kemi.se/bkmregoff/lagar/k98_8_b9.htm).

I beslutet för respektive produkt finns tre olika datum angivet. Det första datumet anger från när det är förbjudet för tillverkaren eller den svenska importören att föra produkten vidare. Det andra datumet anger när återförsäljaren inte längre får sälja en produkt. Efter det tredje datumet får

produkten inte längre användas. Det är med andra ord mycket viktigt för en återförsäljare att känna till dessa förutsättningar och veta var ytterligare information finns om eventuella godkännanden som upphör.

Nedan visas ett utdrag ur bilaga 3 KIFS 2008:3 för bekämpningsmedlet ECO-plugg med registreringsnummer 4023. Godkännandet för detta bekämpningsmedel upphörde den 1 juli 2006, men fick säljas i butik fram till och med den 30 juni 2008. Vid ett tillsynsbesök inom projektet kontrollerades produkten. Eftersom besöket skedde i juni 2008 var produkten fortfarande tillåten, men återförsäljaren fick information om att produkten måste plockas bort från och med den 1 juli 2008.

Godkännanden som upphör under år 2006				
Reg. nr	Benämning	Den som innehaft godkännandet får inte saluföra eller överlåta medlet efter	Medlet får inte salu- hållas eller överlåtas av andra efter	Medlet får inte användas efter
4023	ECO-plugg	2006-07-01	2008-06-30	2009-06-30

Tabell 2. Utdrag ur bilaga 3 KIFS 2008:3, exempel ECO-plugg med reg. nr 4023.

Förutom exemplet ovan hittades ytterligare två produkter vars godkännande hade upphört. Den ena produkten har saluförbud från och med 30 september 2001 och den andra från och med den 31 december 2005. Enligt förordning (1998:950) om miljöstraffavgifter ska därmed beslut om miljöstraffavgift delges den som saluhåller eller överlåter dessa produkter idag.

Ett problem har dock uppstått i samband med den omarbetning av svensk kemikalielagstiftning som genomförts i och med tillämpningen av EU:s nya kemikalieförordning REACH. KemI:s föreskrifter i KIFS 1998:8, som var gemensamma för kemikalier för allmänt bruk och för bekämpningsmedel, har delats upp i och ersatts av två nya föreskrifter KIFS 2008:2 om kemiska produkter och biotekniska organismer samt KIFS 2008:3 om bekämpningsmedel.

Förordningen om miljöstraffavgifter hänvisar till den gamla föreskriften, KIFS 1998:8 om kemiska produkter och biotekniska organismer, som alltså numera har upphört. Någon ytterligare hänvisning saknas i dagsläget och därmed kan en tillsynsmyndighet tills vidare inte besluta om att ta ut miljöstraffavgift för dessa överträdelser.

Vidare utredning

Under projektets gång har Miljö- och hälsoskyddskontoret i Norrköping haft kontakt med KemI angående produkter där det varit svårt att avgöra om de ska vara klassade som bekämpningsmedel eller inte. Det är många

medel som är i gränsområdet mellan att vara bekämpningsmedel och undantagna från dessa regler.

Åtta produkter som uppmärksammades under tillsynsbesöken marknadsfördes i princip som bekämpningsmedel. Produkterna används mot mossa i gräsmatta, mot algpåväxt på exempelvis tak, mot svamp i gräsmatta och för att skydda hästar mot irriterande flygfän. Det har dock inte varit lätt att avgöra huruvida de faktiskt är bekämpningsmedel eller inte. Dessa åtta produkter kommer därför att utredas närmare av KemI under hösten. Eftersom resultatet från utredningen också kommer att ge svar på vilka eventuella åtgärder som följer, så avvaktar Miljö- och hälsoskyddskontoret i Norrköping utlåtandet från KemI innan fortsatt handläggning sker.

Slutsatser

Nationellt sett har projektet lett till en ökad tillsyn på bekämpningsmedel. Det kommer efterhand också leda till en ökad kunskap om reglerna för märkning och försäljning av bekämpningsmedel bland återförsäljare, tillverkare, importörer och tillsynsmyndigheter. Samverkansprojektet har nämligen visat att det i dagsläget finns många brister inom detta område.

I butikerna verkar en orsak till de brister som har uppmärksammats vara personalens okunskap gällande bestämmelserna kring bekämpningsmedel. Många butiker anser till exempel att ansvaret för bekämpningsmedel i handeln borde ligga hos leverantörerna och förlitar sig därför på dessa. Samtidigt är det butikernas ansvar att själva veta och kontrollera de produkter som de säljer; om dessa produkter får säljas och om produkterna är tillåtna eller inte samt hur länge de får säljas (till exempel när godkännandet löper ut). Miljö- och hälsoskyddskontoret i Norrköping kommer att kontakta alla försäljningsställen och genom ett informationsbrev generellt klargöra de brister som har uppmärksammats. Det är en förhoppning att kunskapsnivån höjs och att butikerna framöver är mer uppmärksamma på vilka bestämmelser som finns och vilket ansvar som vilar på dem.

Om ett bekämpningsmedel som inte längre är godkänt fortfarande saluhålls eller överlåts av en butik leder detta till miljöstraffavgift. Som tidigare framgått kan en tillsynsmyndighet för närvarande inte besluta om att ta ut en miljöstraffavgift på grund av fel hänvisning i förordningen om miljöstraffavgifter. Det är olyckligt att lagändringen inträffar mitt under ett omfattande tillsynsprojekt rörande just bekämpningsmedel. Miljö- och hälsoskyddskontoret i Norrköpings kommun kommer alltså inte kunna besluta om att ta ut någon miljöstraffavgift för berörda butiker, men de otillåtna produkterna är bortplockade från hyllorna.

Efter att tillsynen genomförts av miljökontoren runt om i landet kommer KemI att följa upp projektet hos leverantörerna, med utgångspunkt från de inrapporterade bristerna. Förhoppningen är därför att kunskapsnivån framöver förbättras även hos leverantörerna.

Genom projektet har tillsynen underlättats för kommunerna, dels genom KemI:s framtagna checklistor och annat underlagsmaterial, dels att KemI har haft beredskap för att enkelt kunna nås för frågor och återkoppling under projektets gång. Denna dialog med KemI har varit värdefull, särskilt eftersom det svåra har varit att bedöma huruvida vissa produkter varit bekämpningsmedel eller inte. Även KemI har haft svårt att svara på frågor gällande dessa produkter, och en del av produkterna har KemI under vidare utredning, för att närmare kunna undersöka om de är bekämpningsmedel eller inte.

För de miljö- och hälsoskyddsinspektörer i Norrköpings kommun som deltagit har projektet lett till att kunskapsnivån gällande tillsynen av bekämpningsmedel har höjts. Detta är bra bland annat för att det ger ökade möjligheter för inspektörerna att framöver diskutera och stötta varandra i ärenden som rör bekämpningsmedel.

Bilagor

1. Information till butiker som säljer bekämpningsmedel
2. Checklista vid inspektion
3. Flödesschema för kontroll av produkter
4. Vägledning till er som säljer bekämpningsmedel

Information till butiker som säljer bekämpningsmedel

Tillsyn av bekämpningsmedel 2008

Under maj till juli 2008 kommer Miljö- och hälsoskyddskontoret att utföra tillsyn på försäljningsställen där man säljer bekämpningsmedel. Tillsynen kommer att utföras i ett antal kommuner och är ett samarbetsprojekt mellan kommunerna och Kemikalieinspektionen (KemI). Syftet med projektet är att få bort otillåtna bekämpningsmedel i handeln. Miljö- och hälsoskyddskontoret kommer att välja ut ett antal butiker som kommer att besökas under projektiden. Det innebär att ditt företag kan komma att besökas av en inspektör.

Butiker som säljer bekämpningsmedel är skyldiga att känna till vilka risker deras produkter kan medföra med hänsyn till hälsa och miljö. Genom ökad kunskap kan risker begränsas. Bekämpningsmedel ska förhandsgranskas och godkännas av KemI innan de får säljas på marknaden.

Du kontrollerar enkelt om de produkter som ni säljer är godkända genom att söka i KEMI:s bekämpningsmedelsregister, www.kemi.se. Läs mer på nästa sida.

Enligt kommunens taxa för tillsyn enligt miljöbalken så ska en tillsynsavgift tas ut. Tillsynsavgiften grundas på en timavgift, så avgiftens storlek beror på tidsåtgången för besöket och eventuellt efterarbete. Om ni är väl förberedda inför besöket så blir besöket effektivare och tillsynsavgiften lägre.

Om ni har frågor kan ni kontakta Elisabeth Tiensuu, tfn 011-15 16 19.

Med vänlig hälsning

NORRKÖPINGS KOMMUN
Miljö- och hälsoskyddskontoret

Kontrollera att dina produkter är godkända!

Vilka produkter är bekämpningsmedel?

Definitionen av ett bekämpningsmedel står i Miljöbalken.

- Med kemiskt bekämpningsmedel avses en kemisk produkt som är avsedd för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (14 kap. 5 § miljöbalken).
- Med biologiskt bekämpningsmedel avses en bioteknisk organism som framställs särskilt för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (14 kap. 6 § miljöbalken).

Bekämpningsmedel delas in i växtskyddsmedel och biocider. Växtskyddsmedel är i regel indelade i svampmedel, insektsmedel och ogräsmedel. Biocider är indelade i 23 olika produkttyper. Exempel på biocider är träskyddsmedel, myggmedel, flugmedel, båtbottnfärg m.m. Läs mer om produkttyperna i föreskrifter om ändring (KIFS 2008:1) i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Vilka bekämpningsmedel är godkända?

Ett godkänt bekämpningsmedel ska ha ett registreringsnummer på förpackningens etikett. För att kontrollera om produkten är godkänd söker ni efter produktens registreringsnummer i det bekämpningsmedelregister som finns på KemI:s webbsida, www.kemi.se.

KemI kan besluta om saluförbud för tidigare godkända produkter. Det innebär att produkterna inte längre får säljas på marknaden. Dessa finns listade under bilaga 9 i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Vissa bekämpningsmedel är undantagna från kravet om godkännande (15 kap. 3-4 §§ KIFS 1998:8; 16 kap. 3-6 §§ KIFS 1998:8).

Om lagstiftningen inte följs

Butiker som säljer otillåtna bekämpningsmedel på den svenska marknaden anmäls till miljöåklagare för misstanke om brott (29 kap. 4 § i miljöbalken).

Hänvisning till lagstiftning

- Miljöbalken (1998:808)
- Förordning om växtskyddsmedel (SFS 2006:1010)
- Förordning om biocider (SFS 2000:338)
- Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 1998:8)
- Föreskrifter om ändring (KIFS 2008:1) i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Kemikalieinspektionen
Swedish Chemicals Agency

Checklista vid inspektion Tillsyn av bekämpningsmedel 2008

Besök i butik

Allmänna uppgifter:

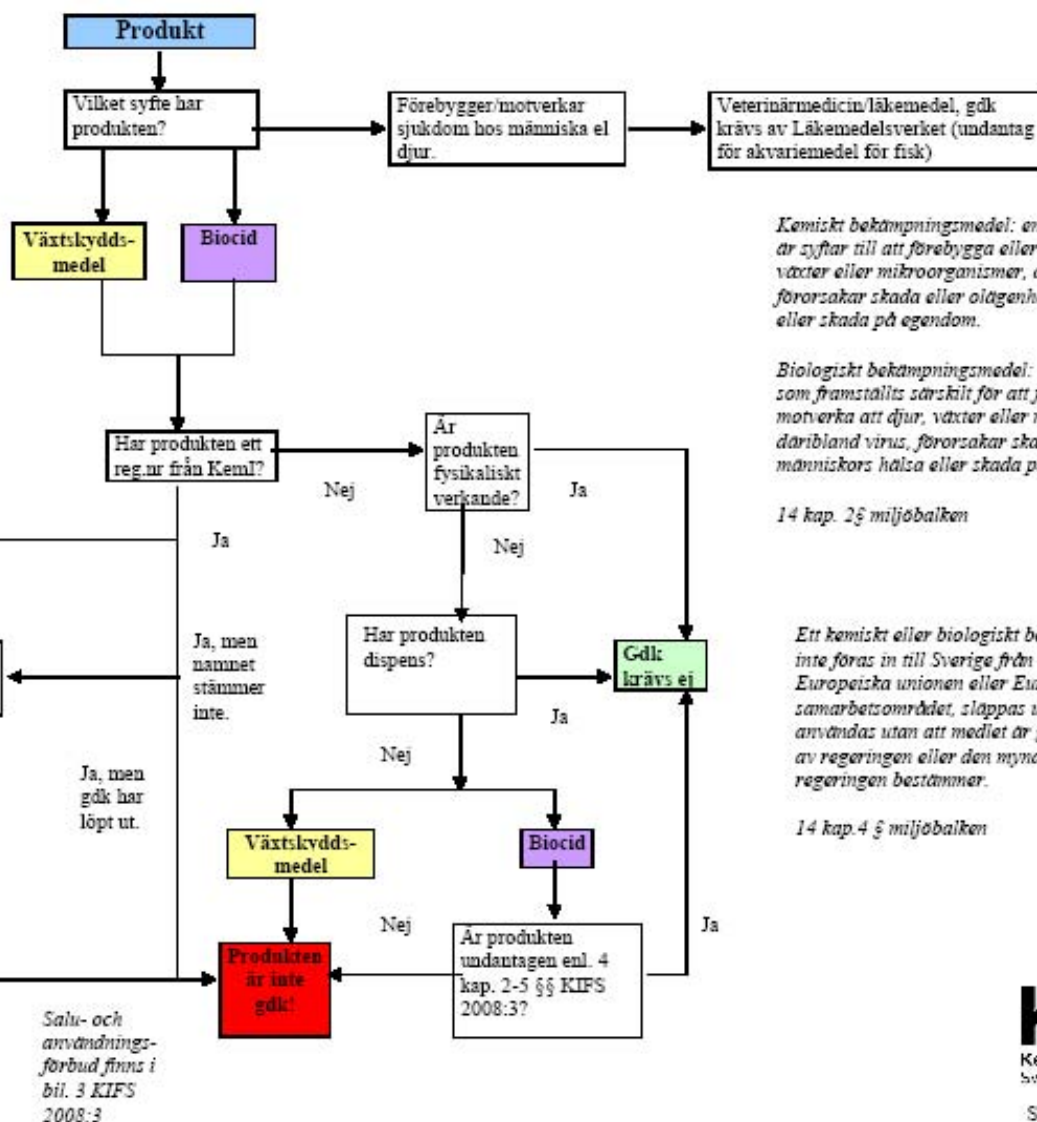
Inspektionsdatum:
Ansvarig inspektör:
Butiksnamn:

Produkter:

Nr.	Är produkten ett bekämpningsmedel?	Produktens handelsnamn	Växtskyddsmedel eller biocid?	Importerar produkten?	Svensk leverantör?	Kontaktuppgifter för svensk leverantör
1	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
2	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
3	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
4	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
5	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
6	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
7	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
8	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
9	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
10	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	
11	☐ Ja Reg.nr. _____ ☐ Nej		☐ Växtskyddsmedel ☐ Biocid	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	

Definitionen av växtskyddsmedel och biocid finns i 2 § förordning (2006:1010) om växtskyddsmedel respektive 2 § förordning (2000:338) om biocidprodukter

Bestämmelser för anmälan om ytterligare namn finns i 7 § förordning (2000:338) om biocidprodukter, 7 § förordning (2006:1010) om växtskyddsmedel.

Kemiskt bekämpningsmedel: en kemisk produkt som är syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller oälggenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Biologiskt bekämpningsmedel: en bioteknisk organism som framställts särskilt för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller oälggenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

14 kap. 2§ miljöbalken

Ett kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel får inte föras in till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, släppas ut på marknaden eller användas utan att medlet är godkänt enligt 10§ av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

14 kap.4 § miljöbalken

Vägledning till er som säljer bekämpningsmedel – uppföljning av *Tillsyn av bekämpningsmedel 2008*

Under sommaren 2008 har Miljö- och hälsoskyddskontoret utfört tillsyn på ett antal försäljningsställen där man säljer bekämpningsmedel i Norrköping. Tillsynen har skett genom ett samarbetsprojekt mellan ett nittiotal kommuner och Kemikalieinspektionen (KemI). Syftet med projektet har varit att få bort otillåtna bekämpningsmedel i handeln. Det kommer efterhand också att leda till en ökad kunskap om reglerna för märkning och försäljning av bekämpningsmedel bland återförsäljare, tillverkare, importörer och tillsynsmyndigheter.

Vid tillsynsbesöken fann Miljö- och hälsoskyddskontoret vissa generella brister. För att underlätta i ert fortsatta arbete med försäljning och kontroll av bekämpningsmedel vill vi informera om dessa brister i detta brev. Om ni har ytterligare frågor är ni välkomna att kontakta Miljö- och hälsoskyddskontoret, tfn 011-15 15 55.

Tips till er som säljer bekämpningsmedel

1. Försäljaren har ansvaret

Den som har bekämpningsmedel till försäljning har ansvar för att kontrollera att de produkter som säljs är tillåtna. Att sälja otillåtna produkter kan leda till åtalansmälan eller miljöstraffavgift. Det går alltså som återförsäljare inte att helt förlita sig på leverantören av produkterna, men en bra dialog med leverantören gör arbetet enklare.

2. Marknadsföringen avgör

I miljöbalken definieras ett kemiskt bekämpningsmedel som en *kemisk produkt som är avsedd för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom*. Det är alltså avsikten med produkten som avgör om det är ett bekämpningsmedel. Det är därför viktigt att granska hur produkten marknadsförs, inte bara vad den innehåller.

3. Registreringsnummer

Alla godkända bekämpningsmedel ska vara tydligt märkta med ett registreringsnummer som består av fyra siffror. Oftast står detta nummer med svart text på orange bakgrund.

4. Svensk text

Alla bekämpningsmedel som säljs i Sverige måste ha information på svenska på förpackningen om vilket det verksamma ämnet i produkten är och eventuella risk- eller skyddsfraser. Det räcker inte att informationen finns på ett separat blad till kunden.

5. Godkänt till ett visst datum

I Sverige är det KemI som beslutar om och godkänner bekämpningsmedel. Godkännandet gäller till ett visst datum. Godkännanden kan upphöra både på initiativ från KemI och från tillverkaren eller den svenska importören.

I beslutet om godkännande för respektive produkt finns tre olika datum angivet. Det första datumet anger från när det är förbjudet för tillverkaren eller den svenska importören att föra produkten vidare. Det andra datumet anger när återförsäljaren inte längre får sälja en produkt. Efter det tredje datumet får produkten inte längre användas. Det är med andra ord mycket viktigt för en återförsäljare att känna till dessa förutsättningar och att ha rutiner för att regelbundet gå igenom vilka bekämpningsmedel som får finnas till försäljning.

Ytterligare information om eventuella godkännanden som upphör finns på KemI:s hemsida (www.kemi.se), under bekämpningsmedel och bekämpningsmedelsregistret.

Vill ni läsa mer om resultaten från de tillsynsbesök som gjordes så finns det en rapport om projektet på Miljö- och hälsoskyddskontorets hemsida, www.norrkoping.se/miljo-natur/miljo-halsoskydd/.

NORRKÖPINGS KOMMUN
Miljö- och hälsoskyddskontoret

NORRKÖPING

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET

Adress, 601 81 Norrköping

Telefon 011-15 15 55 • Fax 011- 23 96 32

e-post: miljokontoret@norrkoping.se

→ www.norrkoping.se